

POSLANICE KATARINI OBIRTIĆA

Priredio Bratislav Lučin
Marko Marulić: *Duhom do zvijezda* (Izbor iz djela),
Mozaik knjiga, Zagreb 2001.

1.

<Nema početka>

budu ustarpljive u protivšćinu, ponižene u lagodšćinu, starijim poslušne, drugam umiljene, mlajim milostive, svim pri[j]aznive, u odiću priproste, u naučen'je pitome, u pokaran'je krotke, u govoren'je tihe, u svem razumne, harle na molitvu, dobrovoljne u žežinu, pomljive u svako duhovno dilo, a nada svim u viru kripke, u ufan'ju stanovite, u ljubavi vruće. Svake ćeš dobrote i svetosti biti zarcalo, ako takov život učiniš u zdravje, kakov obećaš u nemoći. Vidiš li koliku cinu činim od tvoje nemoći? A ti li hoćeš da Boga molim za zdravje? Jur na konac moga govoren'ja ne hteći se u to sasvim ujeti ljubavi tvojoj, molim milost njegovu da - ne gledajući grihe onoga ki ga moli, da dobrotu one za ku se moli - da ti da zdravje, a ka zdravju takovu kripost da ne budu manjega spasen'ja dostojna dila zdravja tvoga, nere je dostojno ustarpljen'je nemoći tvoje; to dopusti ki s Otcem i z Duhom Svetim žive i kraljuje Bog po sve vike vikov, amen.

A sada te molim, ako u ovom govoren'ju momu ćutiš kogodi utišen'je nemoći tvoje, da se ni ti ne kratiš utišiti sestre tvoje, ke bi se kolikogodi mlohavice čule u kipu svomu, navlastito sestru Jeronimu, od ke stanovito žalostan bih slišati da sto[j]i trudno. Utiši i sestru nje Dobricu, ka, i sama nemoćna, ni toliko pečaona sobom koliko njom. Gospodin Bog budi utišen'je obi[j]u njih i svih vas.

Jošće Vas svih molim da molite, ne za zdravje moje, jer ne znam koliko mi prudi, ne za produžen'je života moga, jer svaki život svarhu zemlje kratak jest, ne za nijedno dobro segasvitnje, jer je sve tašćina, da samo da on bude milostiv i milosardan grihom mojim. Jer

blaženi kim su odušćene nepravde, i blaženi človiu komu ni zamirio Gospodin grih. Biru, sestru moju i vašu, ljubeznivo pokripite, da se ne ustavi trudeći se zajedno s tobom i sa svimi ostalimi u službi Božjoj do napokonjega dne. Jer di Gospodin: Tko bude nastojao do konca, spasen će biti. Vrime biži, dni harlo mimohode, smart se približa, jur je na vratih, klaplje i govori nam: Stojte pripravni, grem po vas. Blaženi sluge kih kad pride Gospodin, najde [j]ih ne speći.

Gospo[j]i opatici kako materi u Isukarstu počtovanoj umiljeno me priporučite, moleći nje milost da se i ona dostoja kadgod i uspomenuti me u molitvah svo[j]ih, i kako ubozih miluje almuštvom, tako da pomiluje grišnika molitvom, toliko veće koliko je uboziji ki nima dobra dila, ner ki nima dobra žitka.

Mir i milost Isukarsta Gospodina našega sa svimi vami vazda. Amen.

2.

Počtovanoj gospo[j]i Katarini Obirtića, kalu[j]erici reda svetoga Benedata, Marko Pecinić s umiljenim poklonom i dvornim pozdravljem piše.

Počtovana u Isukarstu i dilja sveta reda i počtenih ćudi visoke časti dostojna gospoje Katarina! Na ribi ovoj, ku mi učera poslaste, vele vam zahvalim, i toko veće jer blagujući [j]u ne samo tilo jesam pokripio, da još i dušu. A to jer se uspomenuh, kako se čti u Genezi na parvu glavu, da ribe biše stvorene peti dan. Po ovom petomu dne jesam razmislio pet ćućen'ji tila našega, koliko je od potrebe da jih čuvamo od griha i obraćamo na duhovne kriposti i dobrote, ako nećemo da budemo upleteni u djavljoj zamčici kakono riba u mrižah. **Pogled.** A najparvo pogledan'je imamo obratiti od onih stvari ke nas na zlo i pogibio podvode. Jer di Gospodin u Van'jel'ju: Ako oko tvoje hudobno bude, sve tilo tvoje biti će tmasto. Zato kralj sveti David u psalmu moljaše se govoreći: Gospodine, odvrti oči

moje da ne vide taščinu. Imamo [j]ih poni obraćati na stvari ke nas potežu na dobar konac, kakono gledajući i razmišljajući stvoren'ja Božja, koliko svako stvoren'je u svom bitju jest svaršeno, s kolicim redom svaka jesu narejena, s kolikom lipostju urešena, s kolikom moćju i razumom obladana i uzdaržana. I tako smišljajući stvoren'ja uziti ćemo pametju našom gorika do Stvorca, i misleći njegovu moć, mudrost i dobrotu, čuvat ćemo se, koliko nam bude uzumno, ne privriditi mu, ako ćemo se usilovati poslušati ga i svarhu svega njemu ugoditi. **Slih.** Tokoje slih naš imamo obratiti na slišan'ja dobrih naukov, i dili svetih, i riči Božjih, a odvratiti ga od slišan'ja taščine, i nepočtene beside, i klevetan'ja zloricah jazikov. Jere [u] Eklezi[j]astiku pisano jest na dvadeset i osmu glavu: Ogradi uši tvoje dračjem i jazik hudoban ne hti[j] slišati. **[Vonj.]**¹ Jošće vonj našu imamo postaviti u stvari potrebne, ke po ovonjan'ju poznavaju se koliko prude ali ude životu našem, a imamo ju ukloniti od mirisi bludnih i taščih, kako su musci, zibeti, oldani i ostali tim podobni, kimi ki zadaju, ne zadaju človikom, da dobitkom, jere se od dobitka kupe tij mirisi. **Okušen'je.** Jošće okušen'je naše budi u jiden'je i pitje razborno, a to koliko je zadovoljno životu, a ne koliko hlepi garla pohotin'je, cića koga griha Adam i Eva biše izagnani iz raja, Noje od sina narugan, Lot od hćeri prihinjen, Ezau proda parvoroden'ja svoja, mnozi od puka izraelskoga poginuše u pustinju, sinove Hele popa od nepri[j]atelj svo[j]ih biše ubi[j]eni. Na konac takovim jest rećeno po usta sudca nebeskoga Isukarsta: Jao vam ki ste se nasitili, jer ćete gladovati. **Taknutje.** Jošće taknutje naše imamo umaknuti, koliko je uzumno, da ne tićemo ni tuju ni našu put ondi gdi tićući more se ukresati iskra bluda telesnoga. I zaisto vele kripak jest ki [j]u ne očuti tićući: ne more se žerava u krilo nositi a da ne nagore svite.

Ova petera ćućen'ja prilikovahu oni peteri kralji, kih Josue zateće u spilu i u njoj jih ubi i pokopa. Za kimi on gospodova u zemlju od obitovan'ja. I mi ako ne umorimo pet očućen'ji naših u spilu tila našega i onde ih pokopamo, da sobom vanka ne blude išćući

¹ Ne nalazi se u rukopisu.

izvannja naslajen'ja, nećemo nigdar moći gospodovati s Josuem našim Isusom u zemlji obitovan'ja, ča jest u Jerozolimi nebeskoj u vikovnje kraljevstvo. Ovo su one pet ponistar po kih grišne napasti ulaze g duši, da ju smartno poraze. O nevoljna duše, ka si odasvuda otvorena nepri[j]ateljem tvojim! Od toga se tužaše Jeremi[j]a prorok govoreći: Uspe se smart k ponistram našim, ulize u hižu našu, da pogubi mlajahnih na tarzih i malih na plokatah. Da ako mi budemo bljusti pomnjivu i dobru stražu na tih ponistrah, veruj mi, neće ulisti nepri[j]atelj u grad naš, ni će moći obujati tvarjavu duše naše, da stati će i pribivati će sigura i slobodna, združena z družbom od kriposti. Čučen'ja telesna jesu kakono korablja, a duša jest

<tu nedostaju vjerojatno dva lista teksta>

tako na konac pojde u Ninive, i pripovida kako mu biše zapovi[j]eno. Ostavimo sada da Jona biližaše Sina Božja poslana od Boga Otca da pripovida svitu, i da umre za spasti inih, i da tretu dan uskarsne, da po tom da nam na znan'je da još i mi imamo uskarsnuti. Sada vimo od togaj Jonina dila ki nauk moremo pri[j]ati; i učinivši počten'je duhovnu biližan'ju, reći ću za nauk naš koliko mo[j]im malim umom mogu prociniti. Jona jest grišnik, ki biga prid licem Božjim kad godi pristupi njegove svete zapovidi, i ne hajući se inim dati dobar nauk ni ričmi ni dilom, jidri u Tarsu. Tarso tumači se iziskan'je vesel'ja. Jadri poni i putuje grišnik išćući i pribirući vesel'ja od svitovnih naslajen'ji, od bluda puti i raskošne tašćin mimošasnih, i dokla protivi i arve se protiva volji Božjoj, stoji u fortuni: od tuda mu duha vitar od oholosti, od tuda od tašće slave, od ovuda od skuposti, od onuda od poželin'ja časti i starišine, ter tako od razlicih vitar mnogih grihov jest naskočen, pokol se njim podklada. I pristavši takovim napastom upade u grih, i tudje kako smartno sagriši, bude požart od djavla paklenoga. Tri dni stoji djavlu u tarbuh, jer su tri stvari u grihu: pristanutje, dilo i naslajen'je. Zatim grišnik varnuvši se na razlog razuma svoga, kaje se od zla činjen'ja, i po milosardju Božjem oslobojen od ruk djavljih vrati se g Bogu poslušan

zapoviden njegovim, od koga se oddilio biše u neposluhu svomu, ter paka naprudi ne samo sam sebi, da još i inim, ki potaknuti njegovim dobrim naukom varnu se na pokoru od grihov svojih. I tako Ninive, a to duša ka cića griha imiše zginuti, shrani se cića pokore. Oni ki bihu u brodu s Jonom, i oni imihu fortunu i perikuo od poginutja, da pokol ga izmeu sebe izvargoše, ostaše u tišini, toj su ljudi pravdeni i dobri, ki, pri[j]amši u tovarništvo kogagodi huda muža gardobnih ćudi, najdu se u fortunu od mnogih napasti i na perikuo od sagrišen'ja. Jer kako di Paval Apostol: Šćeta su dobrim ćudem zali zgovori. Da kako se oddile ti dobri ljudi od zla ćlovika, ostanu u miru kriposna i pohvaljena življen'ja. Uklonimo se poni zle družbe, ako nećemo u zlo upasti, i pridružimo se ljudem dobrim, od kih samo lice njih zadovoljno jest ćuvati nas od svakoga nepodobstva, a ne takam nauk njih.

Tako jošće gledajući prid sobom ribu, i misal'ju Pisma provraćajući, dojdoh na sveto Van'jel'je, ter jah misliti kako apostoli ki bihu ribari ubozi i priprosti pripovidaše viru Isukarstovu, i po njih se obrati svit, tako da ribari biše ćtovani od cesarov, ubozi od bogatih, priprosti od mudarc sega svita. Ni[j]jedna vira ne bi veće progonjena, a ni[j]jedna se veće umnoža. Rimnjane podložiše poda se svit, a ne mogoše podložiti viru karstjansku. O stvar velika i ćudnovata! Sveti mućenici mrući dobiše, a oni ki jih umoriše ostaše dobiti, jer se na konac podložiše viri ku bihu progonili. Tko je toko tvard i neveran da toj procinivši ne ostavi svaku sumnju nikoga poluvirstva, i po tom iskušen'ju ne pozna da je vira naša istina, paće pričista istina, ter jure svaršeno virujući ne bude nastojati i dilom biti viran? Ne dim to da bih nič posumnjio da vi sumnjite, ke u dne i u noći hvalite Isukarsta i viru njegovu, da jere se ćudim da se još meu nami družu nahode poluvirci, ljudi prez razloga, oslipljeni u pameti na pogibio svoju.

Da koliko se tebi i meni i svim vernim pristoji, sestro u Isukarstu počtovana, li na priliku ribe naše jošće sam se spomenuo od one pritaći ka di: Podobno je kraljevstvo nebesko mriži u moru varženi, ka kupi ribe svakoga naroda; i kad bude puna, istegnu ju na kraj, i dobre ribe biše izabrane i postavljene u konistru, a tamne ribe biše izvaržene vanka.

Tako će, di, biti na konac: dobri će biti odabrani od zalih, i oni će biti hranjeni u konistru od nebeskoga i vikovnjega blaženstva, a ovi varženi u ognju vikovnjemu pakla gorušćega.

Mi poni za da na takom strašnom sudu ne budemo osujeni i odvarženi, nastojmo - neka ti li na prepozit ribe naše govoren'je moje zavaršim - da ispunimo čano počita blaženi sveti Ivan van'jelista na napokonju glavu, gdi di da, kada Petar i niki učenici pojdoše ribati, i po svu noć ništar ne uloviše, učini se jutro, i vidiše Isusa na kraju, ki jim reče: Varžite mrižu na desnu stranu i najti ćete. Kada tako učiniše, ne mogahu istegnuti mriže, toliko bihu pune rib. Mi u mladost našu jesmo ribali u noći, a to u tamnosti segasvitnjoj, zaslipljeni od obsinjen'ja vrimennjega naslajen'ja i tašćin razlicih, ke su od strane live. Sada jure učinivši se dan, prosvitljeni razlogom pameti naše, zgodimo Spasitelju našem, počnimo jure metati mriže na desnu stranu u ime dobrog Isusa, ter s pomoćju milosti njegove napunit ćemo mriže sartca našega pravednih, dobrih i svetih dili, i on će reći: Donesite rib kih ste uhitili, hodite i blagujte, hodite blagoslovljeni Otca moga, uživajte kraljevstvo vam pripravljeno od postanka svita.

Ako sam ja s takovimi i s toko slatcima savuri blagovao ribe ke mi udaste, molim vas za ljubav Božju da pustivši na stranu glume <...>de, činte da ovoj riban'je moje ne bude zaman, i vi čestokrat spominajte se od takovih savuri, kih duhovno okušajući, stanovito svaka slast segasvitnja vidit vam će se goraka.

Mir i milost Isukarstova s vami i z drugami vašimi vazda, amen. Biru, sestru moju, ljubeznivo od strane moje pozdravite i kripite u Isukarstu, da bude ustarpina u nemoćih svojih, čekajući zdravje vikovnje u kraljevstvo nebesko prid licem Božjim, i toj on učini ki svaka more. Amen.